

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реалізації та експорту лісоматеріалів та окремих виробів з деревини” (далі - проєкт Закону)

1. Мета

Проєкт Закону розроблено з метою удосконалення положень Закону України від 08.09.2005 № 2860-IV “Про особливості державного регулювання діяльності суб’єктів підприємницької діяльності, пов’язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів” (далі – Закон № 2860-IV) та імплементації положень Регламенту (ЄС) 2023/1115 Європейського Парламенту та Ради від 31.05.2023 про виведення на ринок Союзу та експорт з Союзу певних товарів і продуктів, пов’язаних з вирубкою лісів і деградацією лісів і скасуванням Регламенту ЄС 995/2010 (далі - Регламент).

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Згідно зі статтею 49 Регламенту на основі системного підходу оператори повинні вжити відповідних заходів для забезпечення того, щоб відповідні продукти, які вони мають намір розмістити на ринку, відповідали вимогам цього Регламенту. З цією метою оператори повинні створювати та впроваджувати системи належних перевірок.

Системи ділової обережності повинні бути розроблені таким чином, щоб забезпечити доступ до інформації про джерела і постачальників товарів і продуктів, що розміщуються на ринку (включно з інформацією про ідентифікацію країни виробництва, координати геолокації відповідних земельних ділянок тощо).

Проєктом Закону пропонується привести у відповідність до законодавства положення щодо заборони експорту лісоматеріалів рідкісних порід дерев; вдосконалити регулювання порядку підтвердження походження лісоматеріалів та окремих виробів з деревини під час їх реалізації за межі митної території України в митному режимі експорту; доповнити перелік виробів з деревини, що потребують підтвердження їх походження.

Відповідно до статті першої Закону № 2860-IV до цінних та рідкісних порід дерев належать: акація, берека, вишня, груша, горіх, каштан, тис ягідний, черешня, явір, ялівець.

Із зазначених порід до Червоної книги України зараховані і відповідно підлягають охороні берека, вишня Клокова (як одна із видів вишень) та тис ягідний.

Акація, груша, горіх каштан, черешня, явір та ялівець не перебувають під загрозою зникнення, не потребують їх охорони та відтворення відповідно до міжнародних зобов’язань України та (або) відповідно до положень Червоної книги України. З огляду на зазначене доцільно залишити в Законі № 2860-IV лише поняття рідкісних порід дерев (поняття цінних виключити) та вказати, що заборона експорту має стосуватися лише тих порід дерев, які внесені до Червоної книги.

Державний облік лісів 2011 року містить повну інформацію по лісах Держлісагентства, при цьому частина міністерств і відомств не надали інформацію про зміни, які відбулись в лісовому фонді підпорядкованих їм підприємств. Також

не всі постійні лісокористувачі і власники лісів склали документацію державного лісового кадастру за встановленими формами у рік проведення чергового державного обліку лісів згідно вимог інструкції. Як наслідок, державний лісовий кадастр не містить вичерпного переліку дрібних приватних власників та користувачів лісів.

Розподіл насаджень за панівними породами, які належать до цінних та рідкісних порід дерев, згідно з даними державних обліків лісів, наведений у таблиці.

Панівна порода у насадженні	На 01.01.1996		На 01.01.2002		На 01.01.2011	
	вкриті лісовою рослинністю лісові ділянки, тис. га	загальний запас деревостанів, млн. куб. м	вкриті лісовою рослинністю лісові ділянки, тис.га	загальний запас деревостанів, млн. куб. м	вкриті лісовою рослинністю лісові ділянки, тис. га	загальний запас деревостанів, млн. куб. м
Клен (у тому числі явір)	102,5	7,6	23,8	2,8	36,5	5,12
Явір	-	-	-	-	-	-
Акація	476	29,9	125,0	12,9	169,8	18,3
Вишня	0,8	0,03	0,4	0,01	0,6	0,04
Черешня	-	-	-	-	-	-
Горіх	11,1	0,4	5,6	0,25	6,0	0,35
Горобина (у тому числі берека)	0,1	-	0,04	-	0,04	-
Берека	-	-	-	-	-	-
Груша	1,3	0,04	0,7	0,02	1,0	0,05
Каштан	0,7	0,05	0,7	0,08	0,6	0,11
Тис	0,1	0,01	0,1	0,01	0,1	0,01
Ялівці <u>деревовидні</u>	3,1	0,07	3,2	0,1	3,3	0,12

Результати порівняння даних проведених державних обліків 1996, 2002 та 2011 років загалом свідчать про збільшення площі лісів та накопичення загальних запасів деревостанів.

Відповідно до статті 2 Закону № 2860-IV вивезення за межі митної території України лісоматеріалів та пиломатеріалів цінних та рідкісних порід дерев забороняється. Проте, Закон не забороняє заготівлю цінних та рідкісних порід дерев та їх використання в межах України.

Необхідно зазначити, що згідно з частиною другою статті 19 Закону України “Про червону книгу України” спеціальне використання (добування, збирання) об’єктів Червоної книги України забороняється.

Інформацію щодо реалізації лісогосподарськими підприємствами, які належать до сфери управління Держлісагентства, лісоматеріалів зазначених порід впродовж 2018-2022 років, наведено у таблиці.

куб. м

Порода	2018	2019	2020	2021	2022
Акація	81195	114116	123165	108155	83633
Вишня	37	88	27	11	18
Горіх грецький	101	220	33	40	33

Горіх чорний		35	65	56	102
Горобина	8	3	6	2	20
Груша	518	666	587	750	585
Каштан їстівний	402	355	242	356	1821
Каштан кінський	189	122	85	80	85
Черешня	11202	18268	19964	21747	23708
Явір	8332	10089	9644	10368	13310
Ялівець звичайний	-	-	39	-	-
Разом	101982	143961	153856	141565	123314

Наразі норма частини третьої статті 3 Закону № 2860-IV щодо механізму видачі сертифіката про походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів не виконується, оскільки споживач під час придбання лісоматеріалів необроблених не знає, яку саме продукцію переробки та в якій кількості буде експортувати, скільки сировини буде використано на її випуск та від якого лісокористувача, виконати зазначену норму технічно неможливо.

Починаючи з 2017 року вивезення за межі митної території України в митному режимі експорту лісоматеріалів необроблених за кодом 4403 УКТ ЗЕД було припинено повністю.

Відповідно до переліку кодів товарів згідно з УКТ ЗЕД, на переміщення яких через митний кордон України у відповідному напрямку встановлено обмеження (далі - перелік товарів), сертифікат про походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів видається на лісо- та пиломатеріали (крім цінних і рідкісних порід дерев) за такими кодами товарних позицій УКТ ЗЕД: 4401100000, 4401210000, 4401220000, 4403, 4404, 4406, 4407.

За інформацією Держмитслужби суб'єкти зовнішньоекономічної діяльності здійснюють експорт лісопродукції, яка піддається мінімальній обробці і за своїми характеристиками максимально наближена до лісоматеріалів, або виробів з деревини, які за фактом є пиломатеріалами (4407 УКТ ЗЕД), без оформлення сертифіката про походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів. Відсутність перевірки походження лісоматеріалів під час експорту окремих товарних позицій дає можливість легалізувати деревину незаконного походження.

З метою унеможливлення експорту окремих товарних позицій, отриманих від лісоматеріалів невстановленого походження, вбачається за доцільне доповнити товарними позиціями 4402, 4408, 4409, 4415, 4416 00 00 00 групи 44 розділу IX УКТ ЗЕД переліку кодів товарів, експорт яких здійснюється з обов'язковим наданням митним органам сертифіката про походження лісоматеріалів та окремих виробів з деревини.

При розробці проекту Закону враховувалися зобов'язання України за Угодою про асоціацію, зокрема передбачені Главою 13 "Торгівля та сталий розвиток", а саме статтею 294 "Торгівля лісовою продукцією", згідно з якою Сторони зобов'язуються для покращення правозастосування та управління в лісовій галузі сприяти торгівлі легальною і сталою лісовою продукцією.

3. Основні положення проекту акта

Проектом Закону пропонується, зокрема:

- передбачити, що заборона експорту лісоматеріалів має стосуватися лише тих рідкісних порід дерев, які внесені до Червоної книги України;
- вдосконалити положення у частині врегулювання порядку підтвердження походження лісоматеріалів та окремих виробів з деревини під час їх реалізації за межі митної території України в митному режимі експорту;
- доповнити перелік виробів з деревини, що потребують підтвердження їх походження.

4. Правові аспекти

Проект Закону розроблено з урахуванням правових підстав, які містять нормативно-правові акти, що діють у відповідній сфері правового регулювання, а саме:

- Закон України “Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони” від 16.09.2014 № 1678-VII;
- Закон України від 08.09.2005 № 2860-IV “Про особливості державного регулювання діяльності суб’єктів підприємницької діяльності, пов’язаної з реалізацією та експортом лісоматеріалів”.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проекту Закону не потребуватиме додаткових витрат із державного чи місцевих бюджетів, зокрема на утримання центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері лісового та мисливського господарства, який видаватиме сертифікат про походження лісоматеріалів та окремих виробів з деревини.

На сьогодні видачу сертифікатів про походження лісоматеріалів та виготовлених з них пиломатеріалів здійснюють територіальні органи Держлісагентства. З переліком сертифікатів можна ознайомитись на Єдиному державному порталі відкритих даних та на сайті Держлісагентства.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект закону потребує погодження з Міністерством захисту довкілля та природних ресурсів України, Міністерством економіки України, Міністерством фінансів України, Міністерством цифрової трансформації України, Міністерством оборони України, Державною митною службою України, Державною регуляторною службою України та отримання висновку Міністерства юстиції України.

Проект Закону не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної.

Проект Закону не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності і не потребує консультацій із Науковим комітетом Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

7. Оцінка відповідності

Проект Закону не містить норм, що порушують права та свободи, гарантовані Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод.

У проекті Закону відсутні положення, які впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків. Гендерно-правова експертиза проекту Закону не проводилася.

Проект Закону не містить правил і процедур, які можуть становити ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією. Громадська антикорупційна експертиза не проводилася.

У проекті Закону відсутні положення, які створюють підстави для дискримінації. Громадська антидискримінаційна експертиза не проводилася.

Для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи проект Закону буде надіслано до Національного агентства з питань запобігання корупції.

8. Прогноз результатів

Прийняття проекту Закону сприятиме вдосконаленню положень законодавства у частині врегулювання порядку підтвердження походження лісоматеріалів та окремих виробів з деревини під час їх реалізації за межі митної території України в митному режимі експорту, дозволить належно захистити права та інтереси усіх добросовісних учасників ринку, при цьому забезпечити збереження порід дерев, які внесені до Червоної книги України.

Прийняття проекту Закону забезпечить вдосконалення правового регулювання та управління у лісовій галузі та є необхідним кроком України до забезпечення торгівлі легальною та сталою лісовою продукцією.

Реалізація проекту Закону матиме позитивний вплив на інтереси заінтересованих сторін.

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Власники лісів, постійні лісокористувачі	Нормативне врегулювання видачі сертифікатів про походження лісоматеріалів та окремих виробів з деревини	На законодавчому рівні визначення компетентного органу видачі сертифікатів про походження лісоматеріалів та окремих виробів з деревини

Учасники ринку деревини	Випуск у митний режим експорту лісоматеріалів та окремих виробів з деревини, крім передбачених статтями 2 та 2 ¹ проєкту Закону, на підставі сертифікатів про походження лісоматеріалів та окремих виробів з деревини	Унеможливлення експорту окремих виробів з деревини, отриманих від незаконно заготовленої деревини, шляхом доповнення товарними позиціями 4402, 4408, 4409, 4415, 4416 00 00 00 групи 44 розділу IX УКТ ЗЕД переліку кодів товарів, експорт яких здійснюється з обов'язковим наданням митним органам сертифіката про походження лісоматеріалів та окремих виробів з деревини
----------------------------	--	---

**Голова Державного агентства
лісових ресурсів України**

Віктор СМАЛЬ

“__” _____ 2024 р.